

հետ մեծ կապակցութիւն ունի, և որովհետեւ նորա սպառումը ընդհանուր ջրային դրութիւնը կը խանգարէ, ուստի բնականաբար կը վնասէ նաեւ ամեն կարողութեանց. նախ իւր առաջին յիշողութիւնը կը կորսնցնէ, մնացկոտութիւն մի կը տիրէ մտաց վերայ. ըմբռնումը և մտադրութիւնը կը տկարանայ, որով չէ կարող հաստատուն կերպիւ բան ուսանիլ կամ միտք պահել. ամեն գործէ ձանձրութիւն կ'զգայ, ապուշ է իւր տեսքը, թոյլ, մեղի և դանդաղ է ամեն բանի մէջ. վիճակէն, անուն դէն ընկերութիւններէ եւ նոյն իսկ իւր կեանքէն ալ դժգոհ է. կը կարծէ թէ ամեն ինչ միաբանած են իւր թըշուառութեանը համար. միշտ տխուր ու մելամաղձոտ է. քիչ անգամ անհաճոյ ժպիտ մի կը տեսնուի կնճռած դէմքին վերայ, այն ատեն կամ փտած ակումները և կամ գունատ ու նեխեալ ընտերքը երեւելով մարդը կը սոսկացնեն. այս վիճակիս մէջ շատեր կան որ լուսնոտած և յիմարած են. Ո՛հ, որչափ խեղճ է մարդ. որ թըշուառութեան մէջ երջանկութիւն կը փնտռէ, որ չարեաց մէջ բարիք կ'երացէ, որ մահուան մէջ կեանք գրանել կը կարծէ:

(Շարունակութիւն)

Ի Մ Ա Ս Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Խիստ հին դարերու մէջ երեւելի փիլիսոփայք տարակուսեցան թէ արդեօք ո՞վ է ճշմարիտ իմաստունը:

Խորին խորհրդով իմաստութեան բնութիւնը քննեցին և սահմանելով զայն վճռեցին որ մարդիկ տիրապէս իմաստուն չեն կարող ըսուիլ. այլ այս բարձր ստորոգեցին միմիայն Աստուծոյ կը տրուի: Ասան զի իմաստութիւնը իւր մէջ

կը պարունակէ ամենագիտութիւն եւ ամենաբարութիւն. հետեւաբար իմաստուն անուանեալ անձը պէտք է գիտնայ աստուածային և մարդկային ամեն գիտութիւն, իրաց և գոյից պայծառ ճանաչումն, երկիւղածութիւն յաստուածայինս, նաև բարոյականին ըստ ամենայն մասանց հմուտ պէտք է լինի, ոչ լոկ ուսմամբ, որ անսգուտ է, այլ գործնապէս իւր վարուց վերայ պէտք է ցոյց տայ ամեն առաքինութիւն ժողկալութիւն, բարեխառնութիւն, սրբութիւն, արդարութիւն, ճշմարտութիւն և այլն. եթէ այսպէս մէկը գտնուի, կարող եմք ասպահովապէս զայն իմաստուն անուանել: Բայց որովհետեւ այսպիսի ամենակատարութիւն միմիայն Աստուծոյ կը վայելէ, ուստի տիրապէս միմիայն իմաստուն Աստուած է, յորմէ ամենայն պիտակ իմաստունը կ'իմաստնանան:

Բայց մարդիկ եւս իրենց տրուած կարողութեանց համեմատ երբ այլ և այլ իրաց մէջ ծայրագոյն կատարելութիւն կ'ունենան նոցա եւս իմաստուն կ'ըսուի, բայց ոչ իսկապէս. մանաւանդ արդար ու բարի կեանք ունեցողներուն համար թէ Սուրբ Գրոց և թէ արտաքինոց մէջ գործածուած կայ:

Արդ՝ եթէ մէկը այս հանգամանքները չունենալով իմաստուն կը կոչուի, ծաղու արժանի է, զայնպիսին իմաստուն կոչողը կամ կը հեգնէ և կամ կը շողջորթի. եթէ կը հեգնէ պէտք է հեգնութիւնը յայտնի լինի, իսկ եթէ հեգնութիւն չէ, ուրեմն բացարձակապէս շողջորթութիւն կեղծաւորութիւն ցածութիւն եւ յիմարութիւն է. որուն անսացողն ալ ամենա յիմար մի է, որ գովէստ ընդունելու անափառութեամբ նենգաւորաց թաւարդը կ'անկանի. և եթէ փոքրիկ վարկ մի ստանալու վերայ էր, զայն եւս կը

կորուսանէ, այսպէս են ամեն անոնք, որք իրենց չունեցած բարեմասնութեանց համար կը գովասանուին, պաշտօնապէս չունեցած տիտղոսիւ կը կռչուին և իրենք իբր այնմ արժանաւոր կ'ընդունին ու կը փառաւորուին, բռնաւ չեն տեսներ ու լսեր որ նոյն իսկ զիրենք այնպէս անուանողներն ալ զիրենք կը ծաղրեն:

ՈՐԳԻՔ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Մարդկան ազգի վրայ Աստուծոյ գերագոյն պարգեւներէն մին ՈՐԳԻՔ ԱՍՏՈՒԾՈՅ լինելու իշխանութիւնն է: Մարդիկ կարող են Աստուծոյ որդիք ըսուիլ, երբ զՅիսուս Քրիստոս կ'ընդունին իբրեւ Փրկիչ, Աստուած եւ Որդի Աստուծոյ, կը հաւատան նորա անունովը մեղաց թողութեան, վրկութեան, նորոգութեան և յարութեան, «Քանզի ամենեքին Որդիք Աստուծոյ եմք հաւատովք ՚ի Յիսուս Քրիստոս: Եւ որք ընկալանն զնա եւս նոյս իշխանութիւն Որդիս Աստուծոյ լինել, որոյ հաւատացեն յանուն նորա»: Սակայն այս հաւատքն ու այս ընդունելութիւնը միայն բաւական չէ, հաւատքն ալ պայման ունի, հաւատքը սէր և հնազանդութիւն կը պահանջէ, սէր ու հնազանդութիւն չունեցող հաւատքը դեւերն ալ ունին: «Որ հաւատայ յՈրդին, ընդունի զկեանս յաւիտեանականս և որ ոչ հնազանդի Որդւոյ ոչ տեսցէ զկեանս»: «Եթէ որ սիրէ զնա զքանն իմ պահեացէ, որ ունի զպատուիրանս իմ և պահէ զնոսա, եաջէ որ սիրէ զնա»:

Առդ այն հաւատացեալը որ Յիսուս Քրիստոսի կը հնազանդի, զնա կը սիրէ, նորա խօսքերը ունի, կը պահէ ու կը կրտարէ, անշուշտ

այնպիսի հաւատացեալը իւր անձը մեղքերէ կը պահէ եւ սրտի սրբութիւն կը տածէ հեղութեան ու խաղաղութեան պատկառ կը կենայ, և ահա այն է Աստուծոյ որդին, «Երանի՜ խաղաղասրայ զի նոքա Որդիք Աստուծոյ կոչեացին. երանի՜ որ սուրբ են սրտիւք զի նոքա զԱստուած տեսցին»:

Սուրբ Յովհաննէս աւետարանիչ երբ հաւատացելոյ հասկացուց որ նոքա Աստուծոյ որդիք են և երբ սովորեցուց որ Աստուծոյ յայտնուելու առտնը նորա նման պիտի լինիմք, այն առտն ըսաւ, որ «Այս յոյսը իւր անձին վերայ ունեցողը իւր անձը կը սորբէ, ինչպէս որ անիկայ սուրբ է»: Ըսել է որ Սուրբ Գիրքը Աստուծոյ որդիք ըսելով լոկ հաւատացեալները չի հաւկանար, այլ հաւատացելոյ մէջ որոշումն կ'ընէ, այսինքն ճշմարիտ ու կեղծեալ հաւատացեալ:

Քրիստոնէութիւնը սրբութեան ու անմեղութեան կրօնք է, ով որ այս բանին չ'աշխատիր, ճշմարիտ Քրիստոնեայ չէ, հետեւաբար եւ Աստուծոյ որդի ալ չէ: Պողոս Ս. Առաքեալն ալ այսպէս կը հասկանայ, քանզի կը գրէ, «Զի եղիջիք անիծք և անարատք՝ որդիք Աստուծոյ, անմեղք ՚ի մէջ կամաւ կոր և խեղճիւր ազգին, յորոյ միջի երեւիցիք իբրեւ լուսաւորք յաշխարհի»: ուրիշ տեղ մալ, «Իսկ եթէ հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք, կեցջիք, զի որ հոգւովն Աստուծոյ վարին՝ նոքա են Որդիք Աստուծոյ»:

Այս պարզ բան մի է որ Աստուծոյ որդի ըսուելու համար պէտք է Աստուծոյ փառաց և սրբութեան արժանի կեանք ունենալ. այդպիսի կեանք ունեցողներն են ՃԾԽԱՐԻՏ ՔՐԻՍՏՈՒՆԵԱՅ և ՃԾԽԱՐԻՏ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՈՐԳԻՔ, իսկ միւս Քրիստոնեայք՝ կոչեց